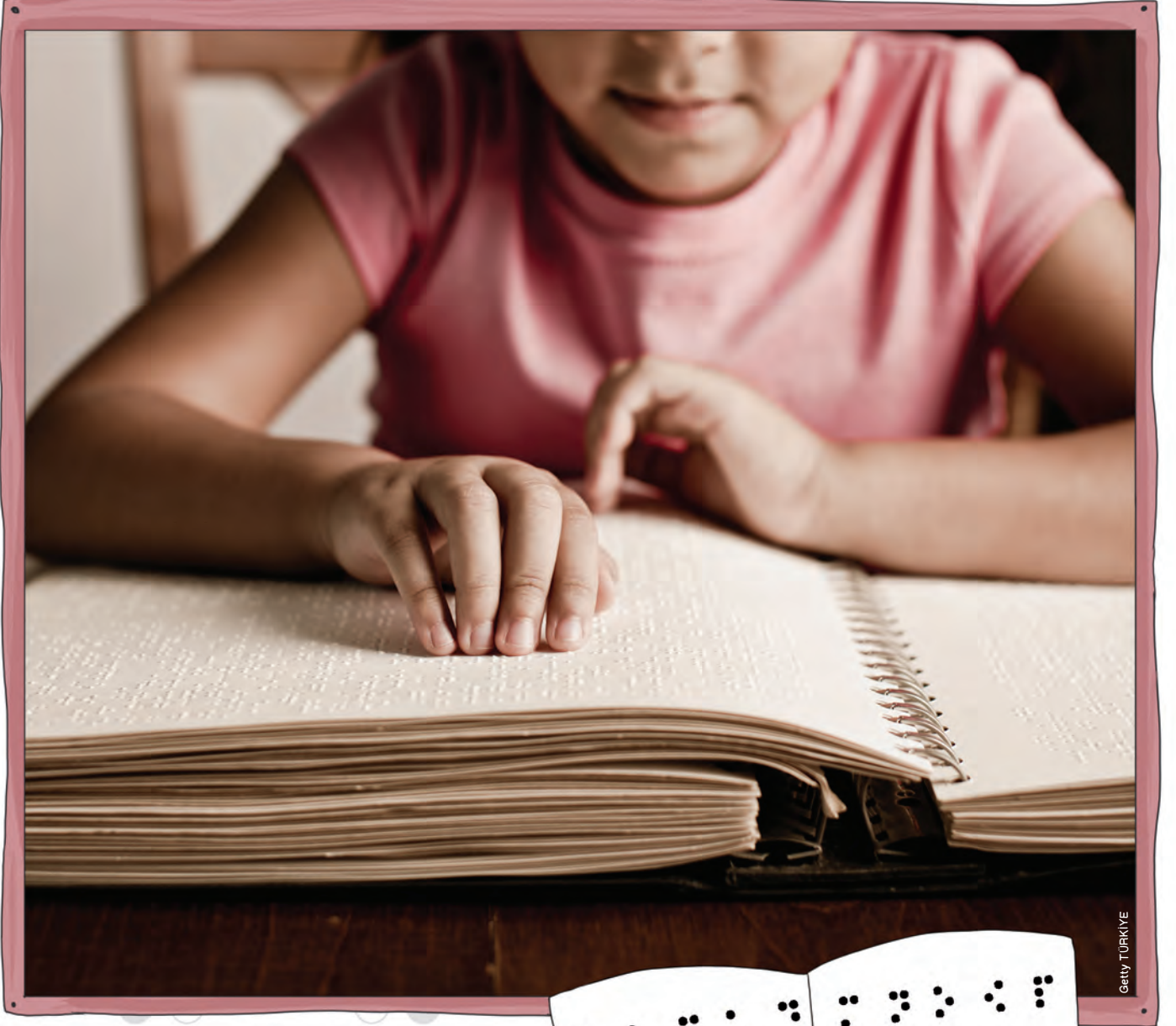

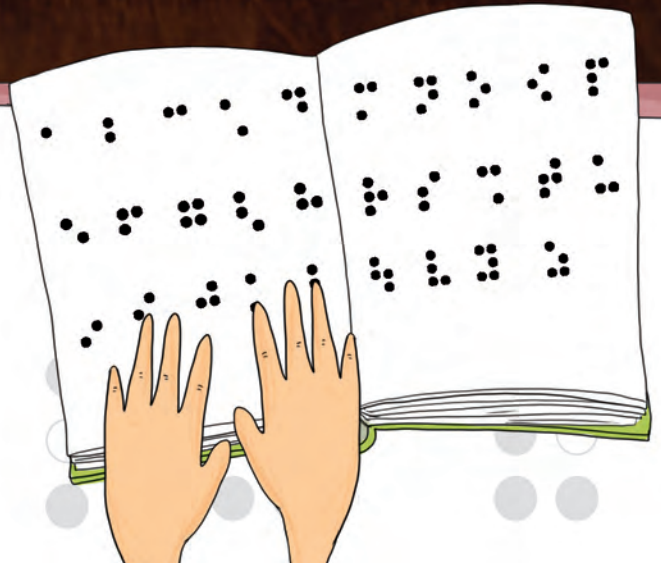
Noktacıklar Alfabetesi

Bazı insanların görme duyusu doğuştan yoktur, bazılarıysa bu duyularını sonradan çeşitli nedenlerle kaybetmişlerdir. Böyle kişilere görme engelli denir. Görme engelliler birçok şeyi gören insanlardan farklı yöntemler kullanarak yapar. Peki sizce görme engelli biri bir kitabı nasıl okuyabilir?

Getty Türkiye

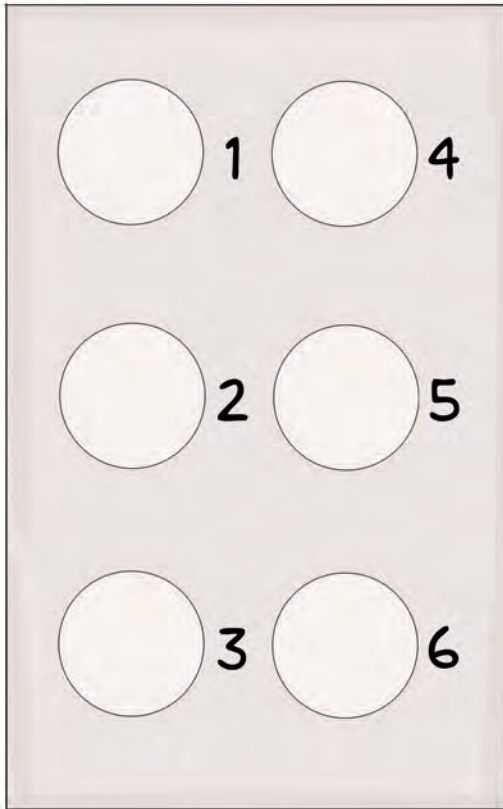
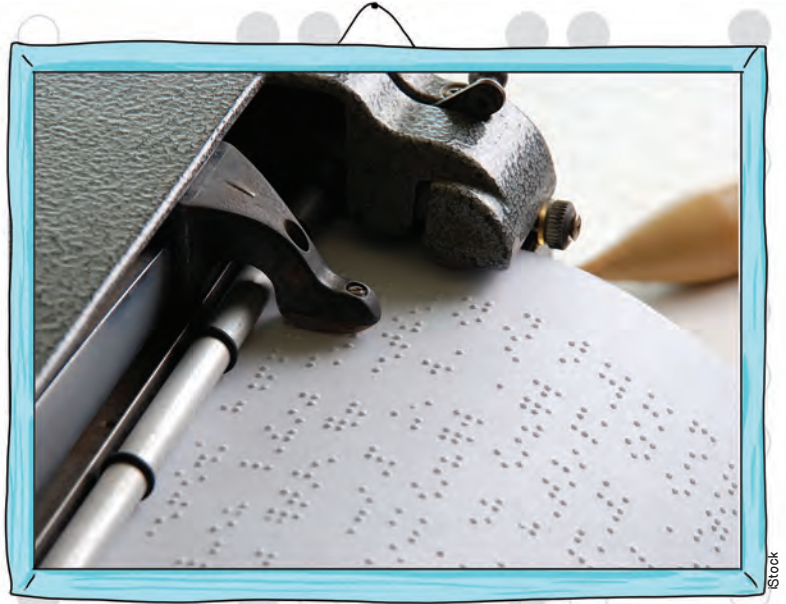
1824'te Louis Braille (breyl diye okunur) kendi gibi görme engelliler için altı noktadan oluşan bir alfabe ve yazı sistemi geliştirdi. Bu yazı sisteminde harf ve işaretlerin noktalarla tanımlandığı semboller kullanılır. Görme engelliler bu sembolleri dokunarak hisseder ve okur.

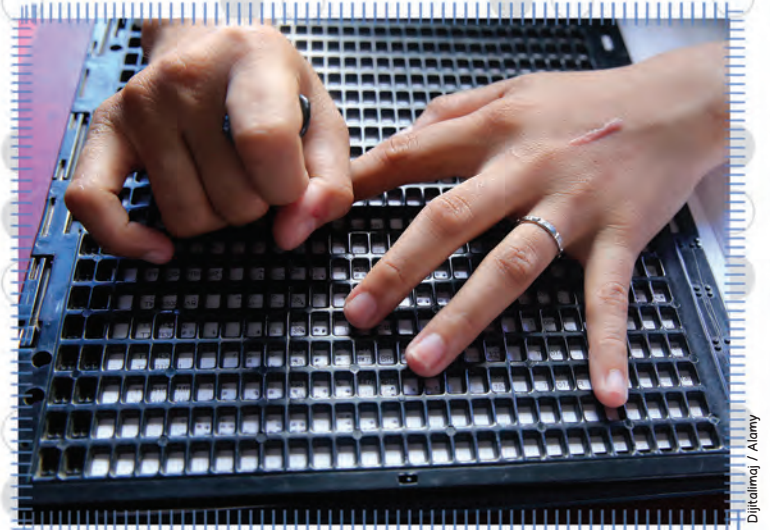

Braille yazı sisteminde altı noktadan oluşan ve Braille hücresi denen bir şekil kullanılır. Bu şekilde noktalar iki sütun ve üç satır oluşturacak şekilde dizilidir. Hücredeki her bir noktanın dolu ya da boş yani kabarık ya da düz olması durumu farklı sembolleri ifade eder.

Her bir sembol bir Braille hücresi kadar yer kaplar. Görme engelli kişi parmak uçlarını Braille hücresi üzerinde gezdirir. Hangi noktanın boş, hangi noktanın dolu olduğunu hisseder. Bu sayede sembolü tanır ve yazılanları okur.

Braille hücresi ve noktaların numaraları

Braille yazı sistemi sayesinde görme engelli kişiler çeşitli araçlar kullanarak yazı da yazabilir. Matematik ve müzik sembolleri sayesinde rakamlarla işlem yapabilir, müzik aleti çalabilirler.

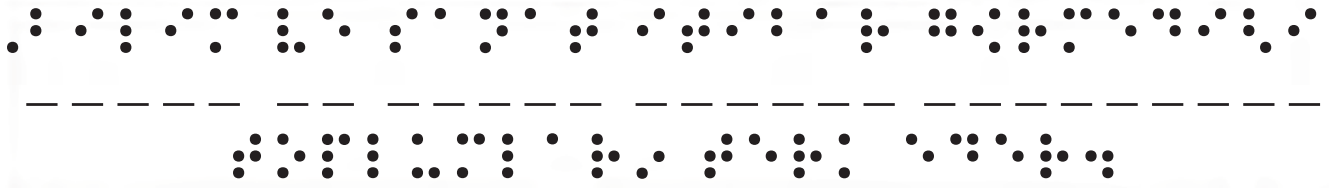
Braille yazı sistemi kullanılarak yazılmış yazıları okuyabilmek için öncelikle Braille alfabesini oluşturan sembolleri iyi öğrenmek gerekir. Yaygın kullanılan bazı sözcükler, heceler ve sözcük kökleri de sembollerle kısaltma şeklinde ifade edilir. Örneğin a harfinin sembolü "aynı" sözcüğünün, ü harfinin sembolü "dünya" sözcüğünün kısaltmasıdır.

Bu yazı sisteminde büyük harf işareti, sayı işareti, italik işareti, şiir işareti gibi semboller de vardır. Bir harfin büyük olduğu o harften önce yer alan büyük harf işaretinden anlaşılır. Sayı işareti de sayıların önüne yazılır. Bazı semboller hem sayı hem de harf olarak kullanılır. Örneğin a harfinin sembolünün önüne sayı işareti koyulduğunda "1" anlamına gelir.

Aşağıdaki tabloda harflerin ve bazı işaretlerin Türkçe Braille yazı sistemindeki sembollerine yer verdik. Bu tablodan yararlanarak İbn Sina'nın Braille yazı sistemiyle yazılmış sözünü önce okuyup sonra yazıyla yazabilir misiniz?

Kitap tanıtım köşemizde Louis Braille'in yaşam öyküsünü anlatan bir kitabı tanıttık. Ayrıca derginizin ekinde kabartmalı Braille sembolleri kartı verdik. Kuşlarla ilgili kartlarımızda da Braille yazı sistemini kullandık.

a	b	c	ç	d	e	f
g	ğ	h	ı	i	j	k
l	m	n	o	ö	p	r
s	ş	t	u	ü	v	y
z	'	;	:	.	?	!
()	büyük harf işareti	şiir işareti	rakam işareti	italik işareti		